

ויזרע יצחק

פרשת "כי תבא"
הפטרה: "קומי אורי"
כ' אלול תשס"ח

יוצא לאור ע"י מדרשת
"ויזרע יצחק"

ח"פ	ב"ש	י"ם	ת"א	
18:18	18:24	18:04	18:19	כניסת שבת
19:14	19:16	19:18	19:16	צאת שבת
19:52	19:53	19:56	19:53	רבנו תם

הגיגים מפרשת השבוע

"והלכת אל המקום אשר יבזור ה' א-לוקיך" (דברים כו' ב)

עלול אדם לחשוב בלבו, אם הביכורים הם מתנה לכהן, מדוע החריד עלינו ה' את כל החרדה הזאת בשביל אשכול ענבים אחד להטריחני כל כך, הלא טוב כי אהנה מנכסי לכהן ואכבדהו ואשב בביתי, לכן אומר הכתוב: "והלכת אל המקום אשר יבחר ה' א-לוקיך לשכן שמו שם", כי עיקר ההקפדה על שכר ההליכה שהוא יותר מעיקר המתנה, ותיקר בעיני נפשך היותך הולך למקום הנבחר. שלא כמו ביתר המצוות שההליכה היא משכר המצווה ולא גוף המצווה כמו מי שהולך לבית הכנסת שהעיקר היא התפילה, ושכר ההליכה טפל לגבי עיקר המצווה, כאן, בביכורים, המצווה היא ההליכה כי דבר מועט הוא עיקר הביכורים לעומת הטפל לעלות למקום אשר יבחר ה'. ולהיות ששכר ההליכה אינו שווה לכל נפש, כי הרחוק יותר יש לו יותר טרחה, ואותן שהיו סמוכים לירושלים לא תכבד בעיניהם ההליכה, לכן מוסיף הכתוב שכונתך תהיה לילך "אל המקום אשר יבחר ה'", שאף אם נפל בגורלך נחלה סמוך לירושלים כוונתך תהיה לא בשביל שהוא קרוב, אלא תחשוב שאפילו מקצה ארץ ישראל היית הולך ויחושב לך מחשבה כמעשה.

(פחד דוד)

"וירעו אותנו המצרים ויענונו" (דברים כו' ו)

לפי משפט הלשון היה צריך לומר וירעו לנו, כמו "למה הרעות לעם הזה" (שמות, ה' כב) ו"למה הרעות לעבדך" (ויקרא יח' יא), מדוע נאמר וירעו אותנו? אלא, המצרים חששו מדעת הקהל העולמית שתגנה אותם על שהם מענים אומה שלמה על לא דבר, לכן השתדלו להטיל על ישראל אחריות על כל דבר רע ולעשותם רעים וחטאים, וזוהו ימצאו הצדקה על אשר ירעו להם, וזהו "וירעו אותנו המצרים" - שבתחילה עשו אותנו הרעים, כלומר, שבדו עלינו רעות ולכן "ויענונו" - מצאו התנצלות לענותנו. (כמה מוכר ומתאים גם להיום) (תוספת ברכה)

"וירעו אותנו" עשו אותנו רעים, העבודה הקשה שעינו אותנו ואילצו אותנו להיות שרויים בתנאים בלתי נסבלים, גרמה לנו להיות רעים וחסרי רחמנות זה לזה. (האלשיך הקדוש)

"ונצטק אל ה' א-לוקי אבותינו" (דברים כו' ז)

מעשה בסוחר חסיד קרלין, שנסע לרגל מסחרו לוינה והוצרך לשהות שם. החליט שיתפלל בשבת בבית מדרשו של הרבי מצ'ורטקוב. ביום רביעי נכנס אל הקדש פנימה לקבל ברכת שלום, ובפיו בקשה: מנהג קרלין להתפלל בקול ובצעקה, ובקש מהרבי שלא יקפיד אם כך ינהג. שמע הרבי והגיב בקפידה: איזו דרך זו לצעוק בתפילה? והרי עומד אתה לפני מלך, ויש להתפלל בשקט ובמורא, כך מנהגנו ואין לשנות, חשב החסיד בלבו, לא אוכל לבוא לשם להתפלל, אבל כשהגיעה שבת ולא היה לו מקום אחר, הלך להתפלל שם, והשתדל בכל כוחו לכלוא התלהבותו ולרסן רגשותיו. אבל בהגיעו ל"נשמת כל חי" נפרצו הסכרים ונשכח עולם ומלואו, צעק בכל כוחו. לאחר התפילה חלשה דעתו שהפך ציוויו של הרבי, וחשש מהקפדתו. נכנס שוב אל הקדש פנימה ובקש מחילה על התנהגותו. השתומם הרבי: על מה ולמה, אדרבה - הצעקה אחת מלשונות התפילה, וטובה תפילה בצעקה מתפילה קרה וקפואה. לא ידע החסיד נפשו מרוב תדהמה: והלא הרבי אמר... חייך הרבי וענה: הלא תבין, כשבא יהודי ביום רביעי ומודיע מראש שכונתו לצעוק בשבת, חובתי להודיעו שאיו זה מעיקר התפילה וצביונה. אבל כשעומד הוא בתפילה ולבו עובר על גדותיו ונגדש בצעקה - אין נאה ומשובח ממנו. (לולי תורתך)

"מרב כל, ועבדת את אויביך בזווסר כל" (דברים כז' בוז)

מדותיו של הקב"ה, הן מדה כנגד מדה, לא עבדו את הקב"ה "מרב כל" יעבדו את האויבים "בחווסר כל". (רבנו בחיי)

לרפואת הרה"ג מרדכי צמח אליהו בן מזל טוב שליט"א בתוך שאר חולי עמו ישראל

לקבלת העלון ישירות לתיבת הדואר האלקטרוני שלך, נא שלח מייל לכתובת זו : yosbh1@gmail.com

העלון מוקדש לעיני

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
 נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

אין לעיין בעלון בשעת חתמלה

נא לשמור על קדושת הגליון

"וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו מומך" (דברים כו' י)
"אלו תפילין שבראש" (ברכות ו.).

חבורת שוודדים שהתפרצה אל ביתו של הגאון מוילנה נכנסה בתחילה אל חדר המבוא. בחדר זה ישבו תלמידי הגאון ולמדו תורה. פתאום התנפלו עליהם השוודדים, הפליאו בהם מכותיהם ודרשו את הכסף והזהב שבבית. בחדרו הפנימי ישב הגאון רבי אליהו עטוף בטלית ועטור בתפילין והתבודד בלימוד התורה. לשמע הרעש והמהומה קם ממקומו ויצא אל חדר המבוא. והנה, ברגע בו ראו השוודדים את דמותו של רבי אליהו הרימו רגליהם ונמלטו מהבית כל עוד נפשם בם. התפלאו התלמידים ושאלו את רבם: "מדוע נמלטו השוודדים כשנכנס רבנו לחדר?" הצביע הגאון על התפילין של ראשו ואמר: "על הפסוק בפרשת כי תבוא: 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך' דרשו רבותינו: אלו תפילין שבראש". התפלאו התלמידים עוד יותר: "הן גם אנחנו עטורים בתפילין, מדוע לא פחדו השוודדים מאתנו?" הסביר הגאון מוילנה: "לא נאמר 'אלו תפילין שעל הראש' אלא 'אלו תפילין שבראש' דהיינו, לא די בכך שאדם נושא את התפילין על ראשו, עליו גם לחוש את משמעותם ותכנם בתוך ראשו. אז, ורק אז, נקרא עליו שם ה'".

(מעשיהם של צדיקים)

"וידבר משה והכהנים והלויים אל כל ישראל" (דברים כו' ט)

העובדה שהכהנים והלויים דברו אל ישראל היא חריגה שלא מצאנו דוגמתה בתורה, מה הסיבה? נראה לי על פי מה דאיתא במדרש תנחומא "שלש בריתות כרת הקב"ה (עם ישראל), אחת כשיצאו ממצרים, ואחת בחורב, ואחת כאן מפני אותה שכרת עמם בחורב בטלו בעגל". זאת אומרת, בחטא העגל בטלה הברית בין הקב"ה לעם ישראל שכרתו בחורב. ועל הפסוק: "היום הזה נהייתה לעם" אומר הספורנו "היינו בכריתת ברית" דהיינו כריתת ברית חדשה תחת זו שבטלה בחטא העגל. ולכן הכהנים והלויים שלא חטאו בעגל, מהם לא בטלה הברית הראשונה. ולכן הם בצד המדברים אל ישראל.

(משך חכמה)

"וישמוזת בכל הטוב אשר נתן לך ה' א-לקיך" (דברים כו' יא)

יש לתמוה, בדרך כלל כשיש לאדם כל טוב אין צורך לצוותו שישמח משום שממילא הוא שמח, אלא, שלפעמים יש לאדם שפע וכל טוב ולא חסר לו מאומה, ובכל זה איננו שמח בחלקו הן מצד מה שאמרו במדרש (קהלת רבה ג' י) ש"אדם שיש לו מנה רוצה מאתים", והן מסיבות אחרות שגורמות לו לעצב, וממילא כל עושרו וטובו אינם משמחים את ליבו, ולשם כך ראתה התורה צורך להזהירנו "ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה'" בכל הטוב שיש בידך תשמח. (משכיל אל דל) מתי אתה יכול לשמוח "בכל הטוב"? "אשר נתן לך ה'", בשעה שה' הוא הנותן לך מפרי עבודתך, ואינך נצרך לידי מתנת בשר ודם. "טוב קב אחת בנחת מאת ה' מעשרה קבין של בני אדם".

(רבי משה לייב מסאסוב)

"ובאו עליך כל הקללות האלה והשיגור" (דברים כו' טו)

בפרשת הקללות שבתורת כהנים לא נאמרו אלא מ"ט קללות ואילו במשנה תורה נאמרו צ"ח קללות. והטעם הוא לפי שאותן שבתורת כהנים נאמרו קודם הערבות אשר קבלו עליהם ישראל בשבועת הר גריזים והר עיבל. קודם הערבות נאמר: "ואם לא תשמעו" בלשון רבים לומר דווקא שאם כולם יחטאו אז הם ראויין לאותן מכות אבל הצדיק אשר בתוכם את נפשו ימלט. אבל הקללות שבמשנה תורה נאמרו כבר לאחר הערבות כל אחד יסבול עונו ועון חבירו לכן באו במספר כפול כנגד עונו וכנגד עון חבירו.

(כלי יקר)

"והיית לשמוה למשול ולשנינה בכל העמים אשר ינהגך ה' עמוה" (דברים כו' ז)

משומד אחד התאונן לפני רבי חיים מוולוז'ין כך: טרם המיר את דתו - סבל מאוד משכניו הגויים אשר לעגו לו על יהדותו ועל כן החל לאכול עמם יחד. משראה שזה אינו מועיל - החל לחלל שבת, אך גם זה לא הועיל. בסוף המיר את דתו והשתמד בהנחה כי עתה יפסיקו להציק וללעוג לו. אך עם כל זאת - עדיין ממשיכים הם ללעוג ולבוז לו. אמר לו רבי חיים, דבר זה מרומז בתורה: אפילו ש- "ועבדת שם אלהים אחרים עץ ואבן", ובכל זאת "והיית לשמה למשל ולשנינה", ימשיכו ללעוג ולבוז לך.

"תזות אשר לא עבדת את ה' א-לקיך בשמוזת ובטוב לבב" (דברים כו' ז)

הנה עבודת ה' בשמחה היא מדרגה גבוהה שזוכים בה רק יחידי סגולה שרידים יחידים היושבים לפני ה', ולכן קשה לומר, כי זה שאינו מגיע למדרגת עבודה בשמחה ורק עובד בתמימות, מחיוב מצוה או מיראה, תחול עליו התוכחה, וזה לא ניתן להאמר כלל. ועל כן נראה, כי לשון הפסוק הזה הוא מהופך, ושיעורו כמו שהיה כתוב תחת אשר בשמחה לא עבדת את ה', היית שמח בזה שלא עבדת את ה', דרגת רשעות זו ראויה לתוכחה.

(תוספת ברכה)

לע"נ רחל בת שלום ז"ל נלב"ע כו' אלול תש"ל ת.נ.צ.ב.ה.

הארות והערות ניתן להפנות לבן חמו יוסף 052-3268315 yosbh1@gmail.com

גמ"ח תפילין "יד יצחק"

ברשותנו מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) להשאלה בטלפון: 052-3268315

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו יום ששי - 14:00. בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב